

BUPL's bemærkninger til Faxe Kommunes budget 2027

Faxe Kommune har sendt forslag til det kommende års budget i høring. Her følger BUPL's bemærkninger.

FRITIDSOMRÅDET

På SFO-området har forvaltningen stillet to forslag, som samlet set udgør en væsentlig forringelse af kommunens SFO'er og et tilbageslag i arbejdet med at udvikle det fritidspædagogiske område.

- Reduktion af åbningstiden: 3 mio. kr.
- To ekstra lukkeuger på SFO-området: 2 mio. kr.

Den samlede reduktion svarer til en besparelse på 20 pct. af SFO'ernes samlede lønudgifter svarende til 10 fuldtidsstillinger ud af 47. Pt. er lønbudgettet på kr. 26,5 mio. kr.

Beregningsgrundlag for de to forslag

De to fremsatte forslag og de beregninger, som ligger til grund, hviler på en række uklare forudsætninger, som gør forslagene vanskelige at vurdere. Herunder divergerende oplysninger om, hvilke normeringer, der gælder for SFO-området og opgørelse af SFO'ernes åbningstider, som ikke svarer til de faktiske åbningstider.

Af forvaltningens dokument om forudsætninger for personale i SFO "forudsætningspapiret" fremgår det, at man opererer med en åbningstid før besparelsen på 26,25 timer i SFO 1 og 11 timer i SFO 2.

BUPL har undersøgt de faktiske åbningstider i SFO'erne. Det er BUPL's vurdering, at åbningstiden i Faxe SFO1 er mindst 29 timer ugentligt og i nogle tilfælde endnu længere. Tilsvarende synes åbningstiden i SFO2 at være 19 timer om ugen.

Når der er forskellige opgørelser af åbningstiderne, skyldes det, at forvaltningen (endnu) ikke har indregnet konsekvenserne af Folkeskolens Kvalitetsprogram. Her har skolerne haft mulighed for at reducere undervisningstiden i de mindste klasser, dog med pligt til tilsvarende at åbne SFO'erne tidligere. Forvaltningens opgørelse af SFO-åbningstiderne tager ikke højde for denne ændring.

Vi er klar over, at forvaltningen mener, at den ekstra SFO-åbningstid, som følger af Folkeskolens Kvalitetsprogram, er et anliggende, der må håndteres på den enkelte skole. Problemet med denne tilgang er, at man dermed mister overblikket over ressourceforbrug og normeringer, ligesom det bliver uklart, hvilke ressourcer der anvendes til undervisning, og hvilke der anvendes til fritid. I følge BUPL's oplysninger har man indført udvidet SFO-åbningstid i alle kommunens SFO'er.

Det andet beregningsmæssige problem angår fastsættelsen af normeringer i SFO'erne. Ifølge tildelingsmodellen fastsættes normeringen til 16 børn pr. medarbejder i SFO 1 og 20 børn pr. medarbejder i SFO 2. Ser man imidlertid på "forudsætningerne", er normeringen fastsat til 15 børn i SFO 1 og 18 børn i SFO 2.

Det sidste problem angår den manglende klarhed over, hvilke opgaver de i alt ca. 47 fuldtidsstillinger pædagoger og medhjælpere (i 2025) rent faktisk løser. Er det sådan, at medarbejderne i de 47 fuldtidsstillinger udelukkende anvendes til at løse opgaver i de forældrebetalte SFO'er, eller indgår dele af det samlede timetal i løsningen af opgaver i undervisningen? BUPL er bekymret for den praksis, der findes på skolerne.

Det er vigtigt at sikre et fuldstændigt overblik over ressourceforbrug, åbningstider, normeringer mv., fordi fritidsområdet er forældrebetalt, mens undervisningen er skattefinansieret. Ikke mindst, når forældrebetalingssandelen er relativ høj.

Økonomien på de to områder skal holdes skarpt adskilt med henblik på at sikre, at forældrene ikke lovstridigt medfinansierer undervisningen. Dette bør efter BUPL's opfattelse også afspejle sig i budgetlægningen.

BUPL har efter bedste evne forsøgt at nå frem til de samme tal, som anvendes i sagsfremstillingen. Når vi anvender de faktiske åbningstider og/eller de normeringstal, som fremgår af forudsætningerne, kommer vi frem til, at SFO'erne allerede inden de foreslåede stramninger er underfinansierede.

Skulle man opretholde den i forudsætningspapiret forudsatte normering og tage hensyn til den faktiske åbningstid, ville personaleudgifterne med uændret børnetal løbe op i 30 mio. kr. siger BUPL overslag. Og ikke godt 25 mio. kr. som det ellers fremgår.

Alene på grund af den uklarhed, der hersker omkring beregningsgrundlaget for SFO'ernes drift, foreslår BUPL, at man tager de to udmeldte spareforslag af bordet.

Ud over de generelle bemærkninger til beregningerne har BUPL følgende kommentarer til konsekvenserne af de to forslag:

Reduktion i åbningstider

Som nævnt foreslår forvaltningen, at SFO'ernes åbningstid reduceres med 3,25 ugentlige timer i SFO 1. Lægger man forvaltningens opgørelse af SFO'ernes åbningstid til grund, betyder det, at den samlede åbningstid reduceres til 23 timer om ugen (4,6 timer om dagen) inkl. morgenåbning i SFO1, mens åbningstiden i SFO2 lander på 9 timer ugentligt.

Med kortere åbningstid reduceres mulighederne for at tilrettelægge pædagogiske projekter og gennemføre planlagte aktiviteter om eftermiddagen betydeligt. Perioden fra børnene får fri fra skole, til SFO'en lukker, bliver i praksis for kort.

Pædagogernes muligheder for at arbejde med at skabe stærke børnefællesskaber, sikre inklusion og forebygge mistrivsel, kriminalitet mv. svækkes markant. Mindre tid og dårligere normeringer rammer erfaringsmæssigt de børn hårdest, som har brug for ekstra hjælp eller er særligt sårbare.

Besparelser på området skal ses i sammenhæng med, at børn og unges mistrivsel er et hastigt voksende samfundsproblem med betydelige konsekvenser – både samfundsmæssigt og for de unge selv.

BUPL's vurdering er desuden, at der er tale om et vidtgående forslag, som vil medføre betydelige ulemper for kommunens børnefamilier. SFO'erne har i nogle tilfælde børn helt ned til fem år, som under ingen omstændigheder bør være uden voksenopsyn.

Forslaget skaber problemer for børnefamilier, der pendler. Afleverings- og hentesituationer bliver mere pressede, og samarbejdet mellem forældre og pædagoger vanskeliggøres. Studerende og enlige forsørgere rammes særligt hårdt, og kommunen svækker generelt sin position som børnevenlig pendlerkommune.

Ud over at forslaget forringer de pædagogiske muligheder og servicen for forældrene, indebærer besparelsen på åbningstiden en skjult, men væsentlig nedskæring af normeringerne. Det skyldes, at man med besparelsen fjerner åbningstid, hvor bemanningen er særlig sparsom, mens besparelsen beregnes ud fra den gennemsnitlige bemanning i hele åbningstiden.

BUPL mener, at man skal opgøre besparelsen ud fra, hvor mange medarbejdere, der faktisk er på arbejde i de ydertimer, hvor man fremover vil holde lukket. BUPL's beregninger viser, at den reelle besparelse ved at skære i åbningstiden maksimum udgør halvdelen af den varslede reduktion. Resten er rene normeringsforringelser. Derfor bidrager forslaget om reduktion i åbningstiden også til en udhuling af SFO'ernes normeringer og kvalitet.

To ekstra lukkeuger

Forvaltningen foreslår, jf. tidligere, indførelse af to yderligere lukkeuger. Faxe Kommune har i forvejen 12 årlige lukkedage, hvor personalet kan pålægges ferie. Yderligere 10 dage vil bringe det samlede antal lukkedage op på 22 ud af de 25 mulige. Herefter vil medarbejderne selv kun råde over tre feriedage om året. Til sammenligning har Stevns 18 lukkedage, Ringsted har 8, Køge 13 og Vordingborg 6.

BUPL's vurdering af forslaget er, at der reelt ikke er besparelser at hente ved at indføre flere lukkedage. Svagheden ved ræsonnementet er, at kommunen overser det faktum, at pædagogerne holder obligatorisk ferie på ferielukkedagene.

Efter BUPL's opfattelse flytter forslaget blot rundt på, hvornår ferie kan afholdes. Derfor vil hovedparten af besparelsen lande som normeringsforringelser, der bliver synlige i institutionernes hverdag resten af året.

Medarbejderne vil opleve et større arbejdspress den øvrige del af året og vil herudover også være fastlåst i forhold til afholdelse af ferie i de af kommunen vedtagne lukkeuger. På den måde

svækker man medarbejdernes vilkår og gør kommunen mindre attraktiv som arbejdsplads. På tilsvarende vis forringes børn og familiers muligheder for selv at vælge, hvornår de vil holde ferie, og for at holde ferie sammen.

Ferielukning er til gene for både personale og forældre og gør kommunen mindre attraktiv som både arbejdsplads og bosætningskommune. Ordningen gør det i mange tilfælde umuligt for familier at holde en længerevarende ferie sammen.

Fællespasningen kan ikke tilbyde alle børn den fornødne tryghed. BUPL fraråder, at skolens yngste børn samt børn, der er udsatte og sårbare, anbringes i nødpasningsordninger uden kendte voksne og i fremmede omgivelser.

Forvaltningen forklarer det udmeldte provenu som en brøk af åbningstiden.

Besparelsespotentialer kan ikke beregnes på den måde, da det ville forudsætte, at medarbejderne ikke fik løn under ferie. Desuden er udgifter til eventuel nødpasning tilsyneladende ikke indregnet.

Afsluttende bemærkninger

Det er samlet set BUPL's opfattelse, at de omfattende besparelser reelt har karakter af rammebesparelser, som reducerer normeringer og pædagogernes muligheder for at håndtere udfordringer med børns voksende mistrivsel, skolevægring mv.

BUPL har derfor noteret sig, at man fra kommunens side samtidig med omfattende SFO-besparelser vil tilføre et tocifret millionbeløb til skolerne. Endda begrundet i det samme udfordringer. BUPL er uforstående overfor, at man sætter omfattende besparelser ind på områder, som dokumenteret kan håndtere de voksende problemer blandt børn og unge.

Anbefalinger

BUPL anbefaler:

- at man afviser de to besparelsesforslag, som blandt andet i kraft af deres omfang vil underminere den pædagogiske indsats på fritidsområdet i Faxe Kommune.
- at man i forbindelse med drøftelserne af besparelserne lægger til grund, at der reelt er forsvindende lidt at spare på åbningstider og ferielukning, og at reduktionerne derfor reelt er rammebesparelser, som går ud over normering og kvalitet.
- at man fremadrettet sikrer sig et samlet overblik over SFO'ernes økonomi, normeringer og åbningstider, så der er et klart grundlag for fremtidige politiske beslutninger.
- at man med udgangspunkt i den viden, der findes på det pædagogiske område, prioriterer og investerer i SFO'ernes trivselsskabende indsatser.

DAGTILBUD

Der er ikke fremsat besparelsesforslag, der er relevante for området. Daginstitutionsområdet har dog så massive udfordringer med utilstrækkelige normeringer og lav andel af pædagoguddannet personale, at byrådet bør tilføre området flere ressourcer.

Normeringsforbedring og kvalitet

Faxe Kommune ligger lige på grænsen til ikke at overholde loven om minimumsnormeringer på henholdsvis tre vuggestuebørn og seks børnehavebørn pr. medarbejder.

Vi har gennem flere år modtaget henvendelser fra medarbejdere og ledere, der er belastet af de vilkår, som både børn og medarbejdere tilbydes i Faxe Kommunes dagtilbud på grund af tidspres. Tilbagemeldingen er entydig: Det pædagogiske arbejde kan udføres langt bedre, hvis der er flere kompetente kollegaer til stede.

Desværre har der også været alvorlige situationer, hvor børn i kortere eller længere tid har været uden opsyn og har forladt institutionen. Også her har der været rejst kritik af, at hændelserne kunne have været undgået, hvis der havde været flere medarbejdere til stede.

Resultatet af BUPL's vilkårsundersøgelser afspejler år efter år, at der er betydelige udfordringer med normeringerne i Faxe Kommune, hvor f.eks. alenearbejde forekommer langt hyppigere end i andre kommuner.

Det har aldrig været hensigten med minimumsnormeringerne, at det skulle være målet blot at lande på tre og seks børn pr. medarbejder. Minimumsnormeringer er udtryk for lovens minimumsgrænse og ikke et udtryk for kvalitet.

Fra den 1. januar må institutionslederne ikke længere indgå i opgørelsen af minimumsnormeringerne. Der skal derfor tilføres midler til en opnormering af det pædagogiske personale. Faxe Kommune har allerede i 2026 modtaget tilskud fra regeringen til at indfase de nye bestemmelser om opgørelse af normeringer og nedsættelse af forældrebetalingen. Kommunen valgte imidlertid ikke at udmønte midlerne fuldt ud.

På Christiansborg pågår der ligeledes drøftelser om at ændre opgørelsesmetoden for minimumsnormeringer, således at kommunerne ikke længere vil kunne medregne både den sygemeldte medarbejder og vikaren i opgørelsen. Kun den fastansatte sygemeldte medarbejder vil i så fald kunne tælles med. Også dette vil få betydning for opgørelsen af minimumsnormeringerne i Faxe Kommune.

Pædagogandel og kvalitet

Pædagogandelen i Faxe Kommune ligger fortsat under den politisk vedtagne ambition om 60 pct. pædagoger og 40 pct. pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælpere. Ifølge BUPL's tal er pædagogandelen i Faxe Kommune 47 pct.

BUPL anerkender, at manglen på pædagoger påvirker mulighederne for at ansætte uddannede pædagoger. BUPL er dog samtidig af den opfattelse, at der reelt ikke tildeles tilstrækkelige ressourcer til dagtilbuddene til, at man både kan overholde minimumsnormeringerne og leve op til de politisk besluttede kvalitetskrav.

Faxe Kommune bør derfor styrke indsatsen for, at pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælpere merituddannes til pædagoger ved at finansiere både udgifterne til uddannelsen og lønudgifterne til vikarer, således at merituddannelsen ikke fravælges af økonomiske årsager.

Den stramning af lov om minimumsnormeringer, som er kommet med børnepakken, vil efter BUPL's vurdering være utilstrækkelig. Kommunen bør sikre yderligere tildelinger til området.

Pædagogerne i Faxe Kommune yder hver dag en engageret og professionel indsats. Men normeringer på det absolutte minimum kombineret med en uhørt lav pædagogandel er ikke hensigtsmæssige i forhold til at sikre kvalitet i børnehaver og vuggestuer.

Finansieret forberedelsestid

En måde at løfte kvaliteten på dagtilbudsområdet kan være at indføre finansieret forberedelsestid for pædagogerne i daginstitutionerne. Erfaringer fra andre kommuner viser, at såvel den faglige kvalitet som arbejdsmiljøet og arbejdsglæden styrkes efter indførelse af finansieret forberedelsestid. Det giver pædagogerne mulighed for at forberede, reflektere over og sparre om den pædagogiske praksis.

Flere af partierne i Faxe Kommune havde dette på deres valgløftelister ved kommunalvalget i november 2025. BUPL minder jer om, at det er et løfte, som vi gerne ser indfriet. Vi ved, at kvaliteten i det pædagogiske arbejde styrkes, og at nærværet med børnene også forbedres, når pædagogerne ikke samtidig selv skal finde tid til at forberede sig på kommende opgaver.

Finansieret forberedelsestid vil samtidig bidrage til at forbedre opgørelsen af minimumsnormeringerne.

Sikkerhed ved institutioner og legepladser

Der har i det forløbne år verseret en sag om mangelfuldt vedligeholdte hegn og låger ved en daginstitution, som har medført, at børn har kunnet forlade legepladser uden personalets viden. I et konkret tilfælde har børn kunnet åbne låger, kravle under eller forcere hegn, der var faldet sammen.

Det er i forbindelse med et sagsforløb oplyst, at der hidtil ikke har været et fast, tilbagevendende tilsyn med hegn omkring institutioner og legepladser. Fremover oplyses det, at Center for Ejendomme vil føre årligt tilsyn med hegn på samme måde som med legepladser.

BUPL mener, at alle hegn og låger omkring institutioner og legepladser skal gennemgås mindst én gang årligt og udskiftes, når de ikke længere er forsvarlige. Kommunen skal sikre, at hegn og låger ikke udgør en sikkerhedsrisiko, og at ansvaret for tilsyn og vedligeholdelse er klart placeret.

BUPL skal samtidig pege på, at Faxe Kommune har modtaget en særbevilling på godt 20 mio. kr., som kan anvendes til anlæg. Kommunen bør derfor undersøge, om nødvendige udskiftninger eller etablering af nye hegn kan finansieres inden for denne bevilling.

Det er afgørende, at de pædagogiske ressourcer bruges på nærvær, leg og børnenes udvikling og ikke på at kompensere for mangelfuld vedligeholdelse af institutionernes fysiske rammer.

Anbefalinger

BUPL anbefaler at Faxe Kommune opprioriterer området ved at tilføre ressourcer med henblik på at styrke kvaliteten i det pædagogiske arbejde, samt sikre tryghed for børn og forældre og sikre gode arbejdsvilkår for de ansatte. Det gøres bl.a. ved at:

- Hæve normeringen
- Hæve pædagogandelen
- Indføre finansieret forberedelsestid

BUPL står til rådighed med eventuelle uddybning af vores bemærkninger eller drøftelse af sagen.

Venlig hilsen

Thomas Riis-Andersen
Faglig sekretær, fritid og skole
BUPL Sydøst
2558 9395
tsn@bupl.dk

og

Jørgen Eberhardt
Faglig sekretær, daginstitutionsområdet
BUPL Sydøst
6161 1382
jke@bupl.dk